

**OKRUGLI STOL "STRATEGIJA ISTRAŽIVANJA U ANIMALNOJ
PROIZVODNJI U 21. STOLJEĆU"
Wageningen 29.11. - 2.12.1992.**

U organizaciji Europske zootehničke federacije (EAAP), FAO i Svjetske banke, upriličen je skup znanstvenih djelatnika predstavnika europskih zemalja pod gornjim naslovom. Nakon rada u plenarnim sjednicama i radnim grupama, urađena su slijedeća priopćenja, odnosno zaključci:

Opće izvješće

1. U protekla četiri desetljeća, istraživanje je bilo široko zastupljeno u značajnom napretku stočarstva.
2. Glavni korisnik bio je potrošač, za kojega je stvarna cijena hrane prepolovljena, dok je kvaliteta unapređena.
3. Sve ranije analize cijena i koristi, pokazale su da je javno ulaganje u istraživanja u poljoprivredi bilo vrlo nagrađeno, s dobiti od 30-50%.
4. Porastom institucionalne konkurencije u stočarskoj proizvodnji, korist od istraživanja, izvedenih za tehnička unapređenja, prelazila je od proizvođača ka potrošačima, mnogo brže nego ranije. Opravdanje za kontinuiranu javnu potporu i obaveza za još veću znanstvenu aktivnost su prema tome ojačali.

Financiranje-uspjeh

1. Dok je društvo u cjelini konačni korisnik istraživanja, farmeri su izravni klijenti. S brzim promjenama u poljoprivrednim strukturama i tržištima, njihovi zahtjevi od istraživanja se mijenjaju, pa se program istraživanja mora prilagoditi tim promjenama.
2. Prva velika promjena ogleda se u tome, da umjesto tehnoloških ciljeva postizanja prihoda ili efikasnosti, bavimo se istraživanjima čiji su ciljevi šire postavljeni, uključujući zaštitu okoliša, unapređenje bez opasnosti za životinje, kvaliteti zanimanja za socijalnost životinja i drugo.
3. Druga promjena je istraživanjem utjecati na nestajanja loših proizvodnih sistema i pomagati one koji predstavljaju napredak.
4. U Zapadnoj Europi, rastući je trend istraživanja na zahtjev privatnih interesa, a manji za javne potrebe. Tada su rezultati pristupačni industriji, koja ih kupuje za svoje potrebe. Međutim, privatna (kompanija) istraživanja nisu zamjena za javno potpirana istraživanja.
5. U sadašnjem periodu u istočnoj Europi, jedini realan izvor financiranja istraživanja je javni sektor.

6. Paralelno s rastućom konkurencijom u agrarnoj proizvodnji, prisutna je i konkurencija u istraživanju, uključujući konkurenciju za financiranje i potporu. U poštenom kontekstu ovaj trend može podići efikasnost istraživanja.

7. Nema jasne granice između temeljnih i primijenjenih istraživanja, ali je širok spektar znanstvenih promišljanja i mogućnosti primjene u praksi.

8. Konkurentniji model za dobivanje sredstava je onaj, koji ima više temeljni karakter.

Zaključci i preporuke

1. Transnacionalni konkurentni sistemi kapitalizacije trebaju se proširiti, na bazi adekvatnog kapitala domaćina. Ovo se odnosi na operativnu provedbu istraživanja, a ne na materijalne izvore. Programi Europske zajednice mogu se uzeti kao modeli.

2. Za otvorenu konkurenciju za sredstva, programske jedinice trebaju biti velike, multi-institucionalne i razumnog trajanja istraživanja.

3. Istraživačke strukture u istočnoj Europi su u krizi. Urgentna zadaća je restrukturirati ove sisteme, tako da se sačuva i unaprijedi njihov kapacitet za servis društvu.

4. Specijalni fond i program (možda prema modelu COST¹⁾ programa), treba biti namijenjen povezivanju istraživačkih institucija i programa istočne Europe sa srodnicima u Zapadnoj Europi.

5. U istočno-europskim zemljama, određena specijalna sredstva trebaju biti namijenjena za pomoć osobnih povezivanja sa zapadnim institucijama.

6. ISNAR²⁾ treba biti potpomognut da učini dostupnim istočno-europskim zemljama njegove specijalne ekspertize i iskustvo u managementu istraživanja.

7. Treba utemeljiti specijalan program kojim će se unaprijediti sudjelovanje istočno europskih znanstvenih institucija u istraživanja povezana informatičkim sustavima (AGRIS, CARIS, CRIS, AGREP).

8. Potrebne su otvorenije i reprezentativnije vladine strukture za istraživačke institucije i programe, osobito u istočnoj Europi.

9. Neophodna je bolja interakcija između znanstvene aktivnosti na sveučilištima, ministarskim institutima i akademijama u zemljama istočne Europe.

Pripremio:
Prof. dr Pavo Caput

¹⁾ COST program = programi Europske ekonomske zajednice

²⁾ ISNAR = International Service for National Agriculture Research, NL - 2509 AJ The Hague, The Netherlands.